

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Huernia boleana M.G. Gilbert

Foto: Noltee

57ste JAARGANG
NO. 10
OKTOBER 1978

Interessante en weinig bekende succulenten uit Ethiopië

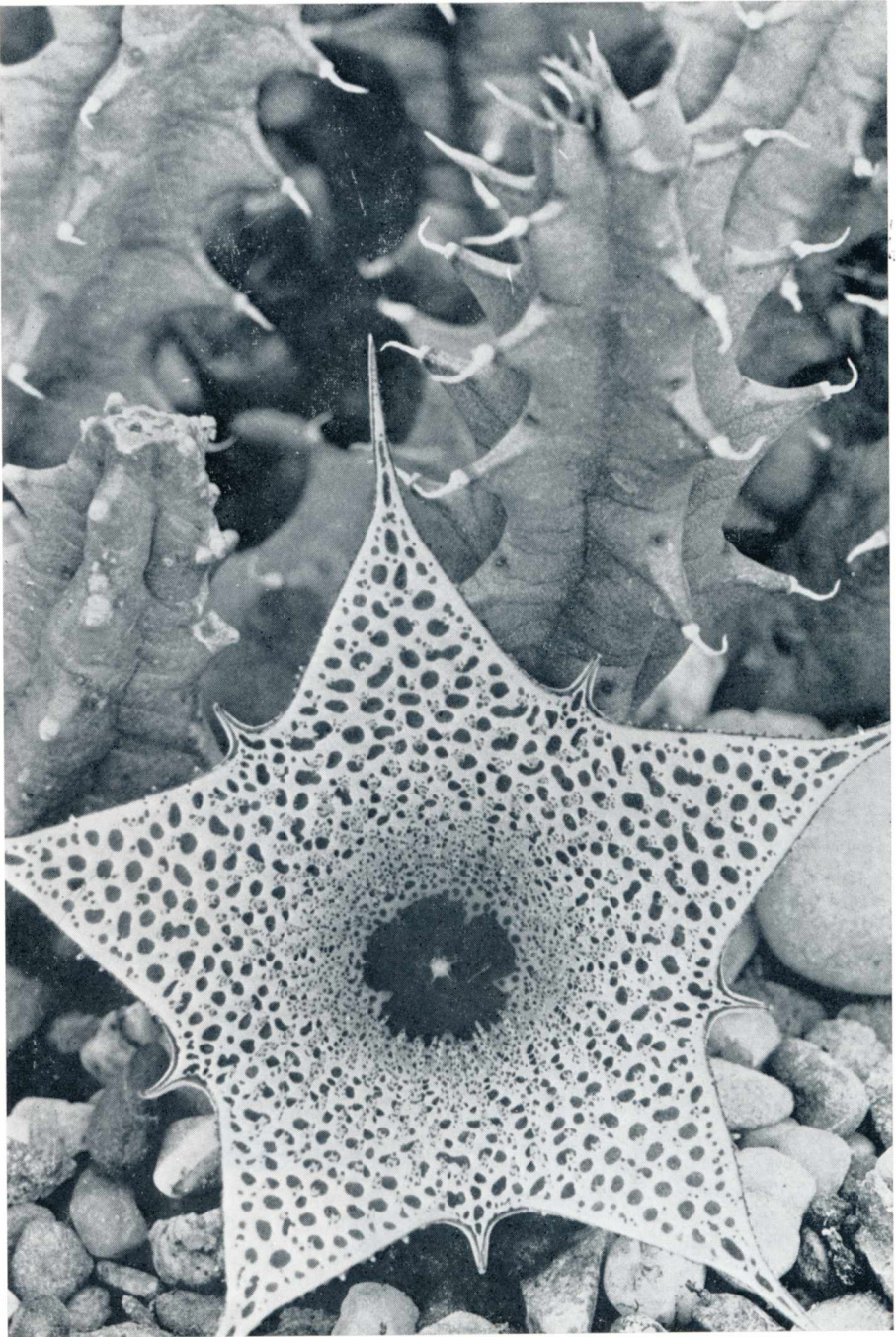
FRANS NOLTEE

— 5. — *HUERNIA BOLEANA* M. G. Gilbert

Toen in het najaar van 1975 de plannen voor een reis naar Ethiopië vaste vorm begonnen aan te nemen, waren mijn reisgenoten en ik het al gauw over één ding eens. Het fotograferen en verzamelen van succulenten vormden dan wel het hoofddoel van de reis, maar dat moest er niet toe leiden dat we nergens anders tijd voor zouden hebben. Daarom werd besloten ook een tocht naar het centrale hoogland te maken, ofschoon we daar weinig vetplanten verwachtten. Dit gebied vangt door zijn hoge ligging namelijk zoveel regen, dat succulenten er naar verhouding weinig geschikte groeiplaatsen vinden. Uit landschappelijk en historisch oogpunt is dit deel van Ethiopië echter buitengewoon interessant. Op 9 maart 1976 verlieten we Addis Abeba met als reisdoel de oude geheimzinnige keizersstad Gondar, gelegen ten noorden van het geweldige Tanameer. Omdat we al een aantal malen waren gestopt zonder iets bijzonders te vinden waren de verwachtingen niet erg hoog gespannen toen we op ± 110 km van Addis opnieuw ons geluk beproefden. Op een vrij kale rotspartij in de bocht van de weg vonden we na enig zoeken toch een aantal vetplanten. Dat het *Huernia*'s moesten zijn was wel duidelijk, maar zonder bloem zijn de meeste van deze planten verder niet op naam te brengen (mèt bloem is het trouwens vaak al moeilijk genoeg!). „Het zou wel weer een vorm van *H. macrocarpa* zijn, zoals we die al zo vaak waren tegengekomen” (zie ook *Succ. dec.* '77). Zonder veel enthousiasme werd wat materiaal verzameld, waarna de reis werd voortgezet.

De daaropvolgende dagen werden onze verwachtingen voor wat betreft het voorkomen van succulenten bewaarheid. Toen bovendien nog bleek dat Gondar niet te bereiken was, vanwege de ook toen al heersende onrust, besloten we enigszins teleurgesteld de terugtocht te aanvaarden. Eerst echter brachten we nog een bezoek aan de watervallen van de Blauwe Nijl, bij de uitmonding van het Tanameer. Deze Tissisatwatervallen zijn op twee na de grootste van de wereld en bieden een aanblik om nooit te vergeten. Letterlijk en figuurlijk een overdonderende ervaring.

Terug in Nederland gingen de „*Huernia*'s uit het Noorden” al snel tot knopvorming over. Wie schetst onze verbazing toen deze ogenschijnlijk zo gewone planten buitengewoon fraaie bloemen bleken voort te brengen, geheel afwijkend van de andere verzamelde *Huernia*'s. Na wat gesnuffel in de literatuur ontdekten we dat kort tevoren een nieuwe *Huernia* was gepubliceerd*, die in de meeste opzichten overeenkwam met onze planten. Wanneer we de bijgevoegde illustraties goed bekijken dan ontdekken we een grote variatie in de afmeting van de bloemen. Terwijl in de originele beschrijving wordt gesproken over bloemen van $\pm 2,7$ cm doorsnee hadden bij ons sommige exemplaren een doorsnee van ruim 6 cm! Ook de vorm van de buitenste corona vertoont grote verschillen. Gilbert noemt deze onduidelijk gelobd, maar bij ons is dit onderdeel van de bloem soms zeer diep ingesneden. Daardoor ontstaat een vijfpuntige ster met stompe punten. Ook de grootte van de roodachtige stippen waarmee de bloemen zijn getekend verschilt van plant tot plant. De illustraties laten ook de variaties in bloemvormen zien. Tenslotte worden bij enkele van onze planten bloemen aangetroffen waar de grondkleur

Huernia boleana

Huernia boleana,
op de vindplaats.

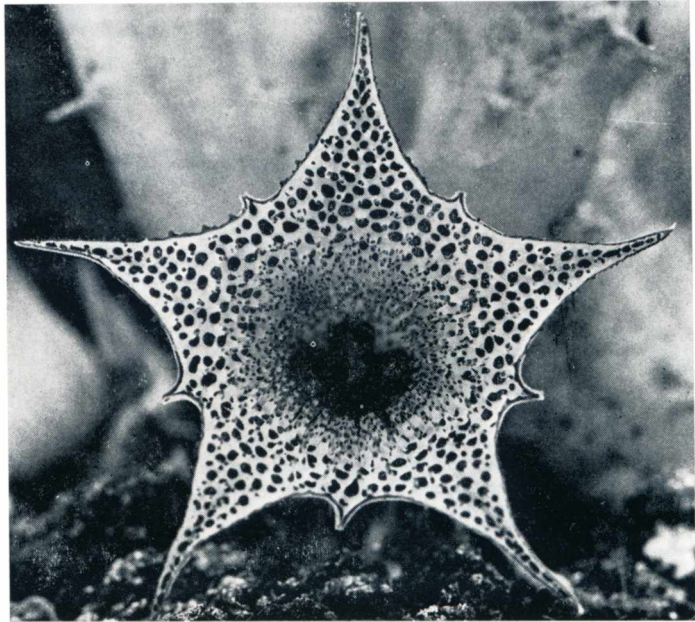
Boven: overzichtsfoto
links: detailopname.

Foto's v.d. schrijver

Huernia boleana in
bloei.

Zijkant van de bloem.

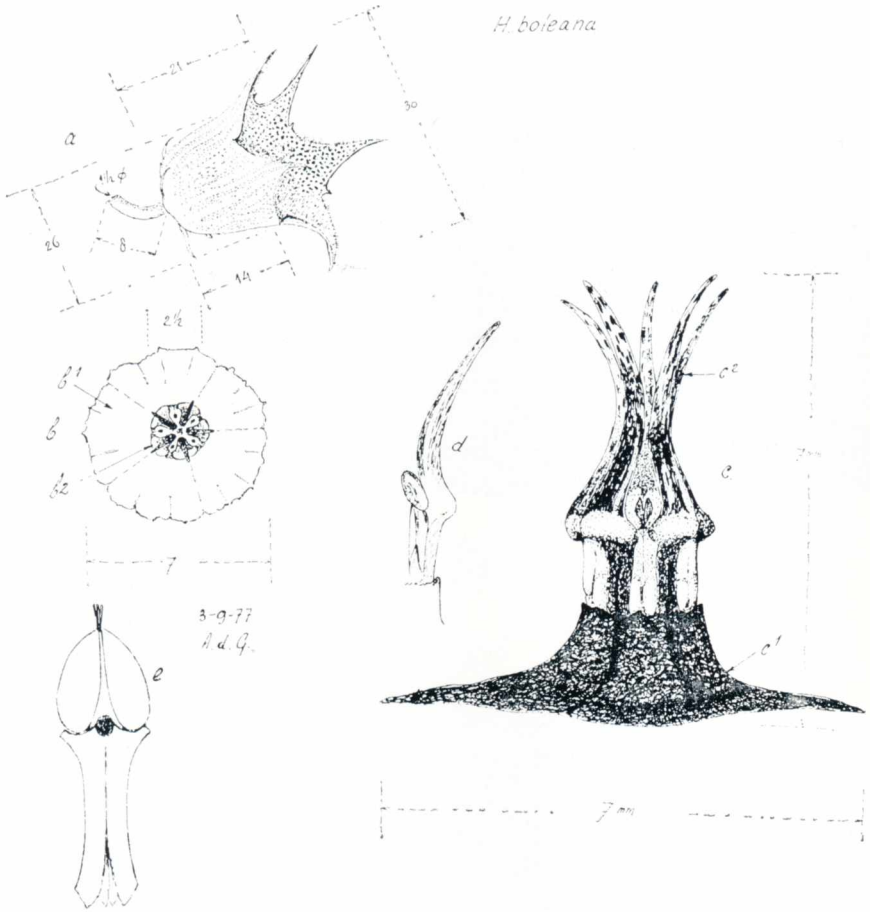

Detailopname van de
bloem.

niet bleek crème-geel is, maar min of meer lichtgroen. Ondanks al deze kleinere en grotere afwijkingen met de originele beschrijving is het toch duidelijk dat we hier met *Huernia boleana* te maken hebben.

Uit het verhaal van Gilbert blijkt dat de door hem verzamelde planten groeiden op een hoogte tussen 1700 en 2100 m. Ze komen daar voor op verschillende rotsformaties, maar steeds in pollen gras. Onze planten groeiden op 2600 m hoogte en deels in het open terrein, deels in de beschutting van grote Aloe's. De foto's laten zien hoe deze verschillen in standplaats uitwerken in het uiterlijk van de plant. In de cultuur echter krijgen ze allemaal min of meer hetzelfde uiterlijk.

H. boleana

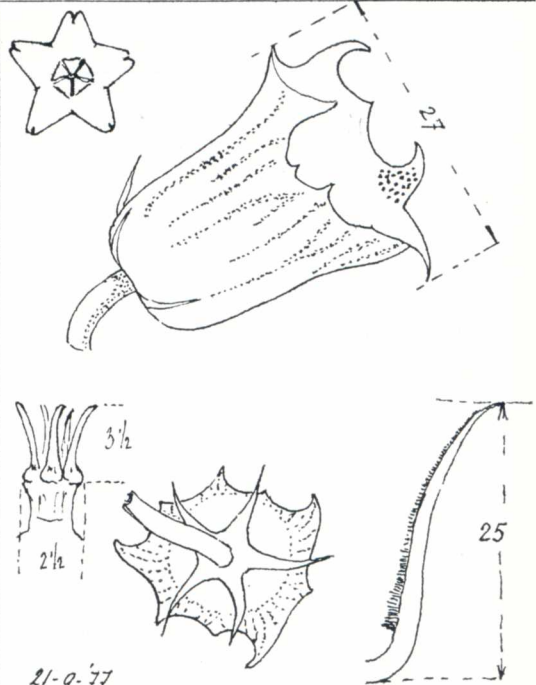
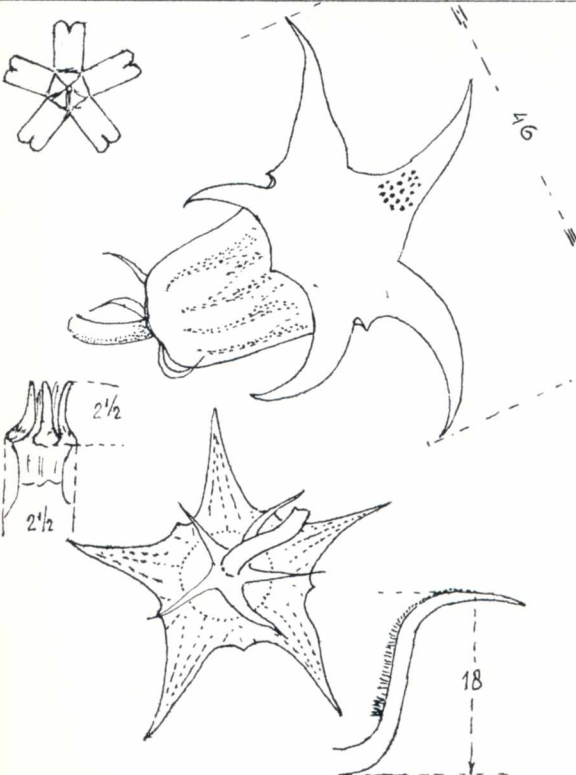
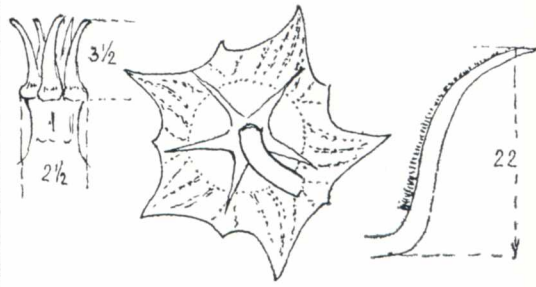
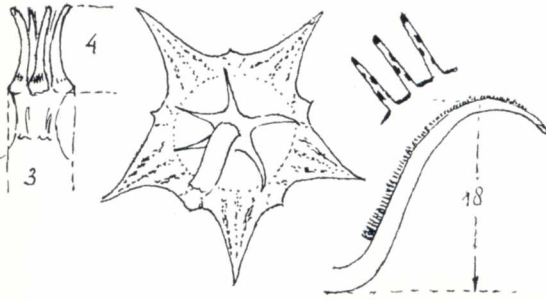
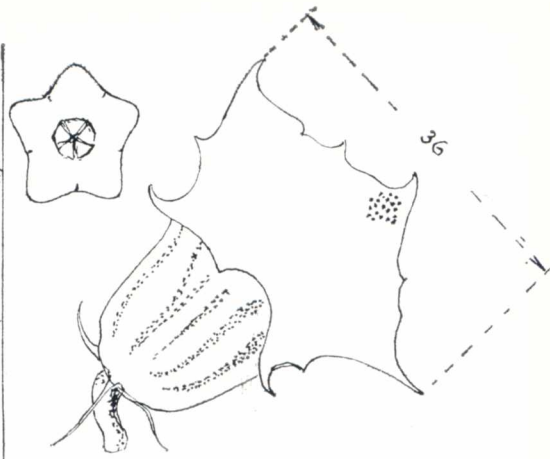
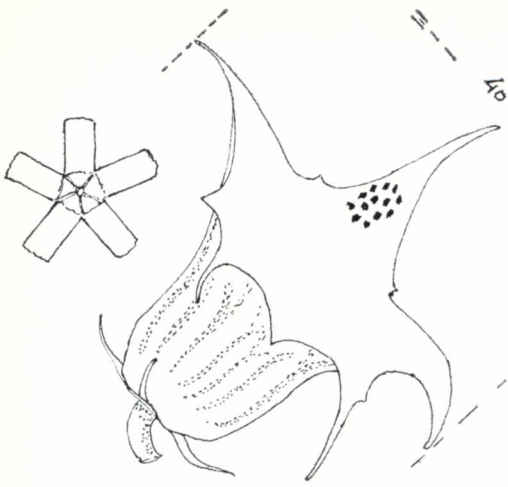

- a $\frac{3}{4}$ aanzicht van de bloem
- b bovenaanzicht van de bijkronen (corona's)
- b1 buitenste bijkroon (zeer variabel van vorm)
- b2 binnenste bijkroon
- c geslachtszuil
- c1 buitenste bijkroon
- c2 binnenste bijkroonslippen
- d idem
- e stuifmeelklompjes (pollinia)

Maten in millimeters.

Tekeningen A. de Graaf

Wat betreft de behandeling nog het volgende. *Huernia boleana* is een van de soorten die door ons worden gekweekt in grote bakken. De nieuwgevormde zijscheuten hebben daardoor de gelegenheid net als in de natuur wortels te vormen en daardoor bij te dragen aan de voeding en verankering van de plant. Vooral voor de zodevormende soorten uit de groep van de *Stapelia*-achtigen heeft deze wijze van kweken grote voordelen. Nu heeft natuurlijk niet ieder-

21-9-77
A.d.G.

H. boleana
variaties in de bloem.

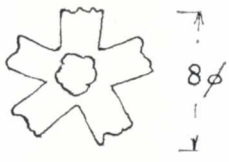
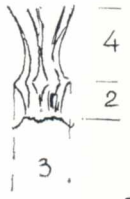
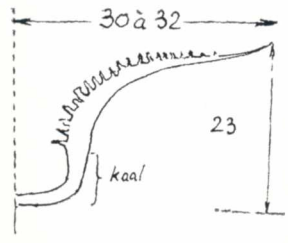
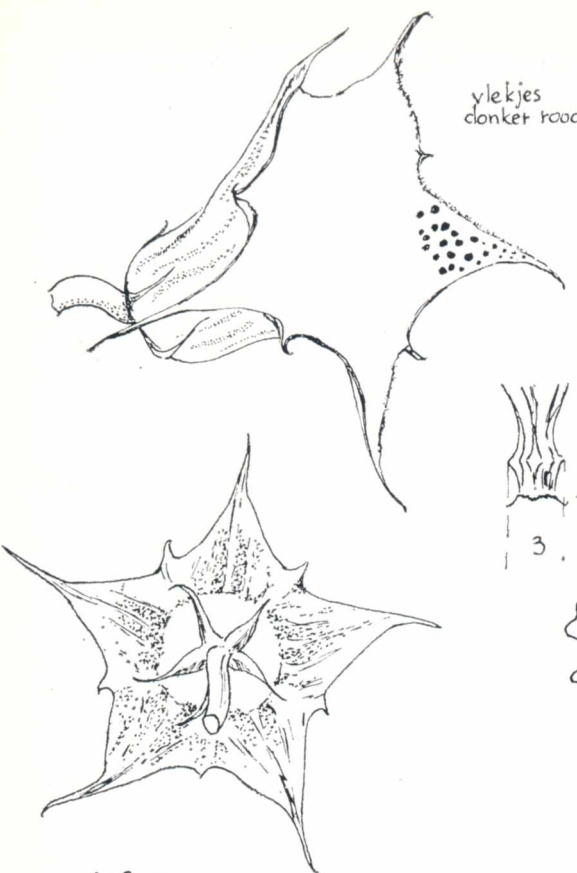
Variaties in de bloemvorm en buitenste bijkroon

— Onderaanzichten op ware grootte.

— Vlekkenpatroon en -grootte aan de binnenzijde van de bloemkroon slechts schematisch getekend

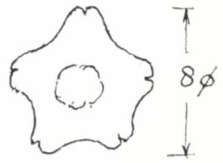
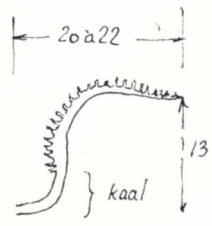
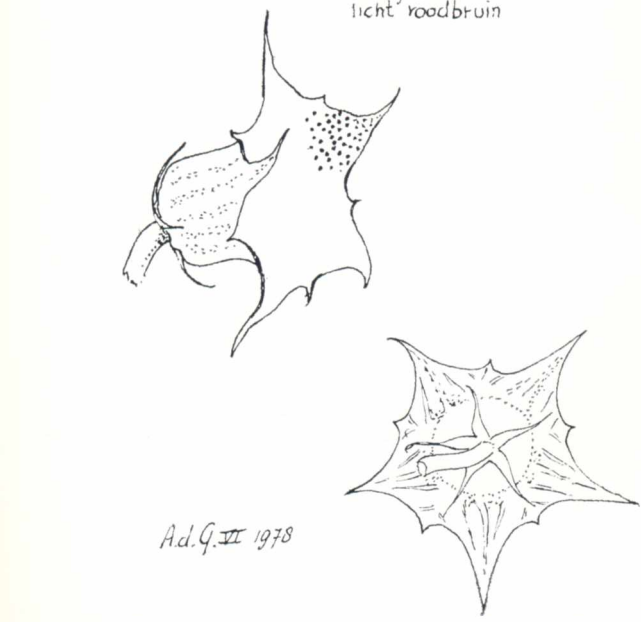
Maten in millimeters

vlekjes
donker roodbruin

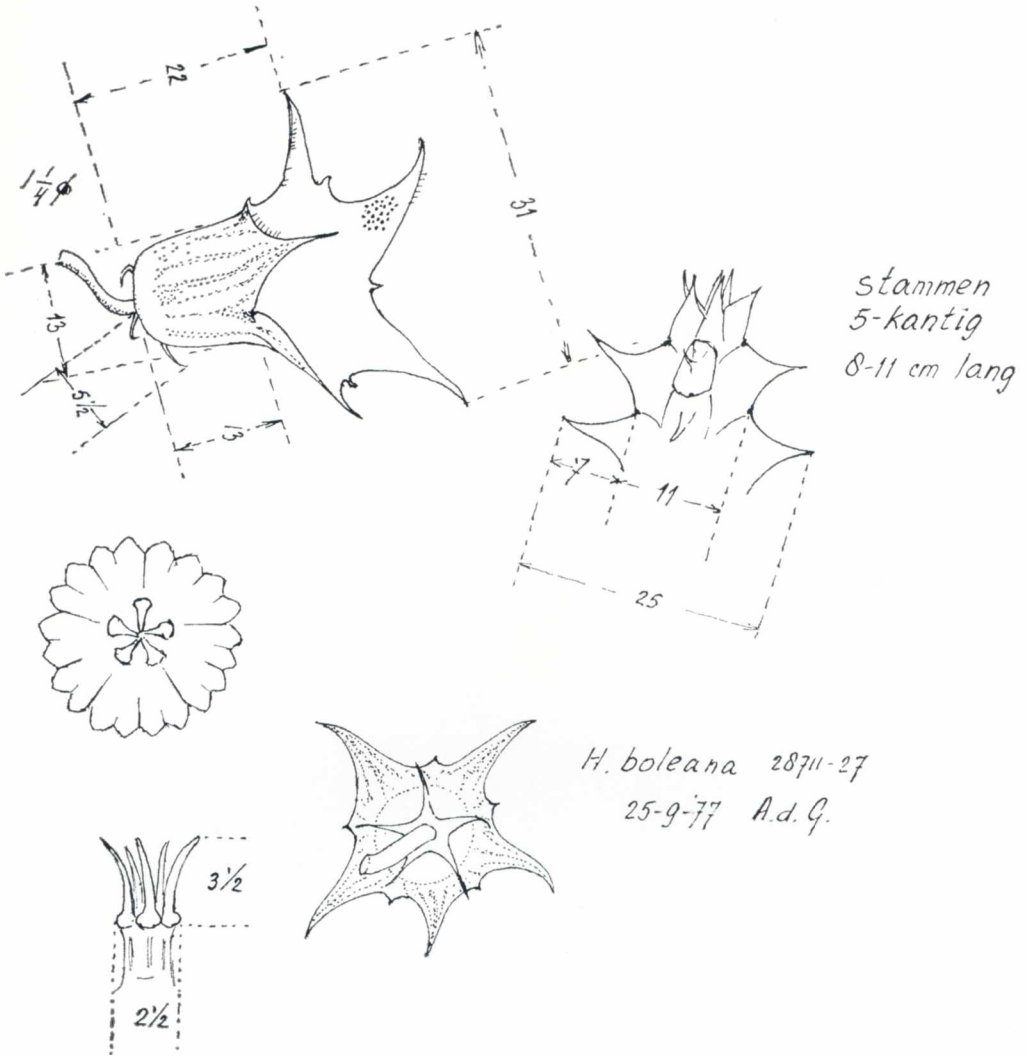
Ad.G. II 1978

vlekjes
licht roodbruin

Ad.G. III 1978

Variaties in de bloemvorm en buitenste bijkroon

een voldoende ruimte om zo te werk te gaan, maar als men niet te veel soorten heeft is het zeker het proberen waard. In ieder geval blijkt dat *H. boleana* onder deze omstandigheden een probleemloze soort is, die gemakkelijk uitstoelt en rijk bloeit.

* M. G. Gilbert: The genus *Huernia* in Ethiopia, CSJ (U.S.), Vol. XLVII, jan./febr. 1975. Essenburg 77, Dordrecht.

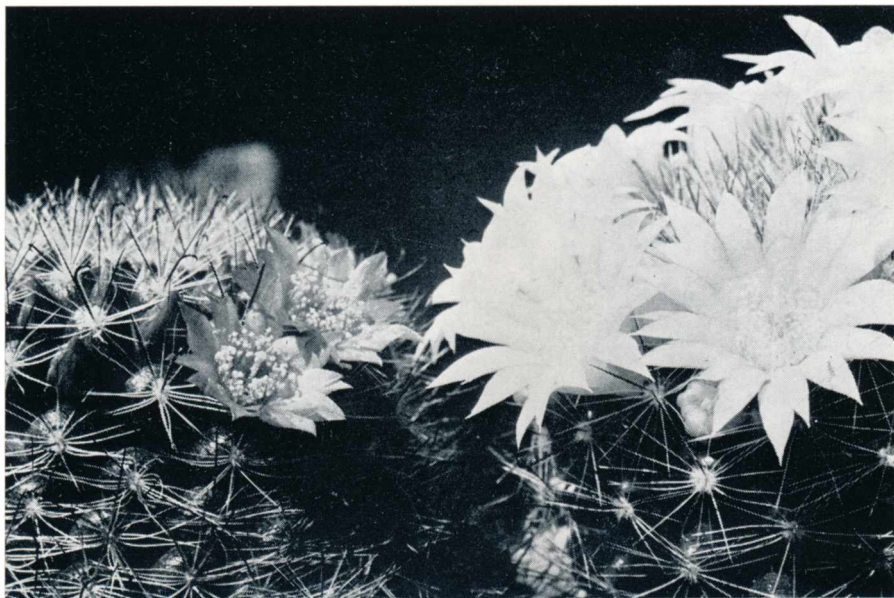
Lezers schrijven

A. J. Th. BOSMA

Reeds vijf jaren achtereen ben ik in het bezit van een **Mammillaria zeilmanniana**, die tot nog toe geen tekenen van wortelvorming heeft gegeven. Toch is dit een mijner trouwste bloeiers, die ook dit jaar weer staat te pronken met vele bloempjes. Water zal ik hem, zolang ik nog bij verstande ben nooit toedienen, daar ik er innerlijk van overtuigd ben dat hij dan zal afsterven. Immers zonder wortels neemt de plant uit de grond toch geen water op en een vochtige grond heeft in zo'n geval slechts een negatieve uitwerking op de plant. Nevelen doe ik de plant wel, namelijk met een neussprayer. Deze vormt zeer kleine druppeltjes, wat bij de meeste handsproeiers niet het geval is (althans niet bij mijn sproeier). Ik vul de sprayer met regenwater en dit heeft vooral in de winter veel effect.

Elk jaar is het me gelukt de plant aan te zetten tot zaadvorming, namelijk d.m.v. bestuiving. Het zaaigoed verliest eveneens na enkele maanden de wortels. Dit echter niet wegens schimmelvorming, daar ik zaai in een mengsel van turfmoel en zand, dat vooraf is gesteriliseerd. Ik koop dit mengsel in een aquariumhandel onder de naam Aqua-belle. Ik heb hier altijd goede zaaieresultaten mee. Andere succulenten hebben bij mij deze neigingen nooit vertoond. Ik voor mij trek hier de konklusie uit, dat cactussen niet alleen met hun wortelgestel water opnemen. Ik hoop, dat u mij hiervoor een verklaring kan geven.

Wilhelminastraat 16, Barendrecht

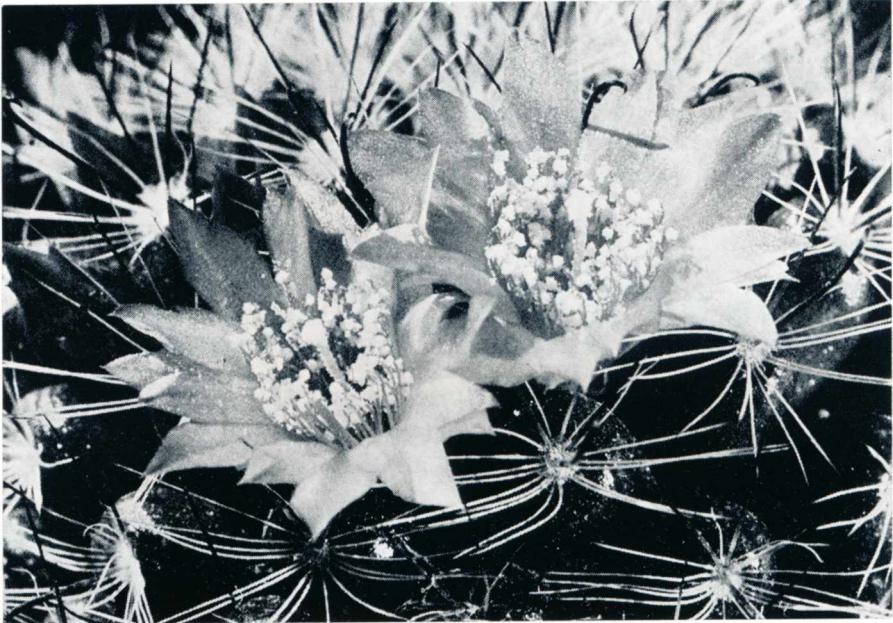

M. zeilmanniana (links) en idem var. alba (rechts)

Antwoord:

Het is vrij moeilijk om van de schrijftafel af een diagnose te stellen en dan een pasklare remedie te geven, waarom nu deze *Mammillaria zeilmanniana* maar niet wil bewortelen. Dat deze nog leeft is inderdaad te danken aan het

nevelen, want cactussen kunnen ook vocht via bedoorning en plantelichaam opnemen. Zelf hebben wij ervaren dat deze cactus goed te stekken is; de beworteling geschiedde reeds binnen twee weken. Wij willen u derhalve het volgende advies geven. Snijdt u de onderkant met een goed schoon mes weg. Laat vervolgens de snijwond gedurende enige tijd goed drogen en plaats daartoe deze cactus niet in vol zonlicht. Zodra de wond geheel dicht is, dit exemplaar plaatsen in een plastic, afsluitbaar doosje, waarvan de bodem met een èèn cm dik laagje matig vochtig scherp zand is voorzien. Het deksel erop, waarin u een paar kleine gaatjes geprikt hebt met behulp van een puntig voorwerp. Als men dat geheel nu op een warme, lichte plek plaatst, zullen weldra de eerste worteltjes verschijnen. Zodra de beworteling zich goed heeft doorgezet, kan deze plant in normale grond opgepot worden.

M. zeilmanniana: close-up

Foto's: Th. Neutelings.

Het zou kunnen zijn dat uw plant een of andere virusziekte heeft, zonder dat dit direct aan het uiterlijk van de plant te zien is. Maar dit resulteert wel in een achterwege blijven van een gezonde beworteling. Mocht dit het geval zijn, dan blijft het sukkelen en kan er beter naar een nieuw exemplaar omgekeken worden.

Dat de zaailingen van deze plant na enige maanden hun worteltjes verliezen, is een merkwaardige zaak, waarvoor wij geen pasklaar antwoord durven te geven. Misschien dat die mogelijk vermeende virusaandoening de zaden tijdens het rijpingsproces geïnfecteerd heeft.

Voorts kunt u eens proberen een spruit van deze plant te enten. Deze cactus laat zich vrij gemakkelijk met een geschikte onderstam vergroeien.

De Redactie

Mammillaria hahniana Werd.

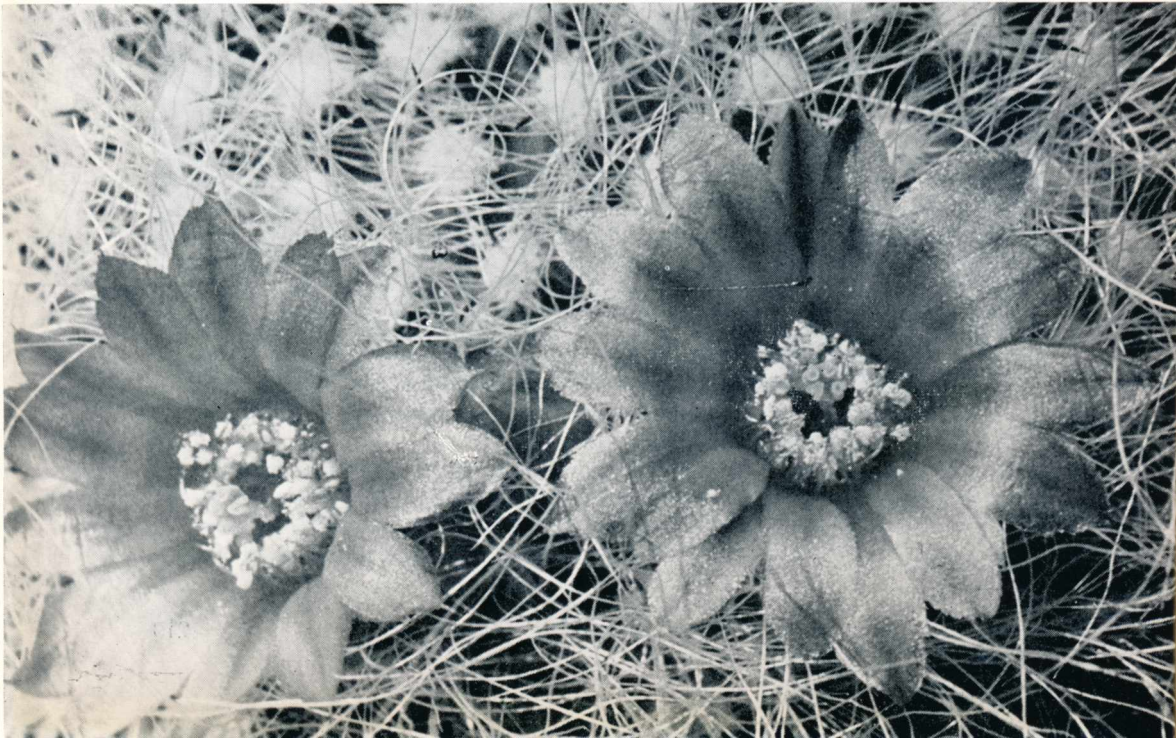
Als we de hierbij afgebeelde fotografie op ons tevoren laten inwerken, dan zal men niet direct denken aan een zo schitterend bedoornde *M. hahniana*. De purperkleurige bloemen zijn in werkelijkheid maar klein (15-20 mm in ϕ), maar als compensatie bloeien er soms tientallen tegelijk. Dit jaar heeft mijn exemplaar gebloeid met ruim 100 bloemen!

Maar ook zonder bloemen is het erg aan te bevelen een dergelijke cactus in de verzameling te hebben. Mijn exemplaar is 9 cm lang en 8 cm in doorsnee. De haardunne, lange, veeltallige, witte randoorns alsmede de lange, witte axilharen bedekken het plantelichaam geheel. De middendoorns (2 of meer) vallen bijna niet op, behalve als ze nog in het schedelgedeelte staan. De zwarte puntjes ervan harmoniëren dan prachtig met dat witte, harige kleed.

In de natuur komt deze voor in Querétaro en in Guanajuato (Mexico).

Ik had vijf jaar dit exemplaar en het bloeide niet tot vrij matig, totdat ik de oorzaak ontdekt had: in fel zonlicht wordt de bloemknopvorming beslist afgeremd en onderdrukt. Dat ervoer ik o.a. met meer kleinbloeiende *Mammillaria*'s. Om een voorbeeld te noemen, *M. elegans* var. *donatii*: 4 rijen van ca. 40 bloempjes in dit seizoen was de dank voor een verkregen standplaats met minder fel zonlicht.

ONGEREGELD

„Succulenta” is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

DAGELIJKS BESTUUR:

Voorzitter: S.K. Bravenboer, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Vice-voorzitter: Ir. G.E.M. Uil, Cuperstraat 3, Bemmelen.

Secretaris: Mevr. A. Boender-v.d. Molen, Beneluxlaan 53, Beverwijk. Tel.: 02510-30746.

Penningmeester: G. Link, Memlingstraat 9, Amersfoort, Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta in Amersfoort, resp.bank-rek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank (ABN) t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Uitsluitend voor leden in België: rek. nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodienst t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

2e penningmeester: J.M.M. Oriemans, Heemskerkerweg 288, Beverwijk. Tel.: 02510-38625.

Alg. bestuurslid: J.H. Vosterman, Schoolweg 55, Venlo. Tel.: 077-18627.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 30,00 voor leden in België Bfrs. 450,00 en voor leden in het overige buitenland f 35,00, inschrijfgeld voor nieuwe leden f 5,00 in België Bfrs. 75,00.

BELANGRIJKE ADRESSEN:

Ledenadministratie, propagandafolders, aanmeldingskaarten voor het lidmaatschap en nummer van "Succulenta" van de lopende jaargang: P. Dekker, St. Pieterstraat 27, Middelburg.

Redacteur: J.H. Defesche, Kruislandseweg 20, Wouwe. Tel.: 01658-1692.

W.n.d. redacteur: Th. Neutelings, Weissenbruchstr. 92, Roosendaal. Tel.: 01650-36081.

Advertentie's en Vraag en Aanbod: J.M.M. Oriemans, Heemskerkerweg 288, Beverwijk. Tel.: 02510-38625.

Bibliotheek: J. Magnin, Oolevaarstraat 13, Strijen. Katalogus f 1,50.

Clichéfond: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, Venlo.

Diatheek: H.M.S. Mevissen, Dinantstraat 13, Breda. Tel.: 076-875076.

Ruilen zonder Hullen: H. Leusink, Griffweg 15, De Klomp-post, Ede. Tel.: 08387-1794.

Succulentarium: Aanmelden voor bezoek: de heer W. Ruysch. Tel.: 08370-19123 toestel 32787, of I.V.T., t.a.v. de heer W. Ruysch, Mansholtlaan 15, Wageningen.

Vragenrubriek: Cactussen en algemeen: de heer Uil, Vetplanten: de Heer Bravenboer.

SLUITINGSDATA:

Kopij voor het december nummer moet uiterlijk 1 november bij de redactie zijn. Mededelingen voor het verenigingsnieuws uiterlijk 15 november bij het secretariaat. Advertentie's en Vraag en Aanbod uiterlijk 15 november bij de heer Oriemans.

DRINGEND VERZOEK:

Wilt u bij al uw correspondentie een postzegel voor antwoord insluiten? In verband met de hoge portokosten is het niet langer verantwoord, brieven te beantwoorden wanneer geen postzegel is bijgevoegd. Voor een vlotte afhandeling gelieve u STEEDS UW LIDNUMMER te VERMELDEN.

BESTUURSMEDEDELINGEN.**Copy verenigingsnieuws**

Houdt U er rekening mee dat de copy voor het inlegblad wat eerder bij de daarvoor aangewezen mensen in huis moet zijn, dit met het oog op het tijdig verschijnen van het maandblad.

Zie onder de rubriek VERENIGINGSNIEUWS-"Sluitingsdata".

Bewaarbanden en handleidingen.

Bewaarbanden voor 12 nummers van Succulenta zijn verkrijgbaar à f 10,75 bij bestelling van 10 stuks; meer dan tien f 9,50 per stuk.

De "Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten" is verkrijgbaar à f 3,50 voor leden en f 4,50 voor niet leden. Afdelingen betalen bij een bestelling van 10 stuks en meer f 2,50.

Bestelling kan geschieden door storting of overschrijving van het betreffende bedrag op girorekening 3742400 van Succulenta afd. Verkoop, Beverwijk. Met vermelding van de bestelde artikelen.

Kalender 1979

In het juli nummer van Succulenta vond u de aankondiging van de cactuskalender 1979.

Wij vestigen er nogmaals uw aandacht op, dat bij bestellingen van grotere aantallen, btw en f 8,00 inklaaringsrecht in rekening wordt gebracht door de PTT.

Betaalt u alstublieft niet vooruit, maar na ontvangst van de bestelling.

Correctie.

In de lijst van afdelings-secretariaten geplaatst in het aug. nr. is een fout geslopen; Het afdelings-secretariaat van de Afd. Tilburg moet zijn, F. van Hest, Bellinistraat 243, Tilburg. Tel.: 013-551768, en niet F. van Hest, Bellinistraat 234, Tilburg. Tel.: 013-55178.

Aan de afdelings-secretariaten.

Langs deze weg wil ik een beroep op u doen het inlegblad van het maandblad wat meer te gebruiken voor verslagjes over datgeen wat in uw afdeling gebeurt.

Door de eenvoudige druk van dit inlegblad is het mogelijk op vrij korte termijn de door u ingestuurde berichtjes te plaatsen, als u zorgt dat de 15e van de maand de copy in mijn bezit is, staat het stukje de volgende maand al in het inlegblad.

Denk niet dat er bij de andere afdelingen geen interesse is voor dat wat in uw afdeling gebeurt, men kan door zo'n afdelingsverslag op de gedachte gebracht worden ook eens i.d. te doen of ook eens die spreker uit te nodigen waar men zo enthousiast over schreef.

Klim eens in de pen of, nog liever, in de tikmachine. Graag heb ik het artikel getikt in duplo (één voor de drukkerij en één voor mijzelf), geschreven, maar duidelijk en liefst ook in duplo, mag, als het niet anders kan, natuurlijk ook, het bespaart mij enorm veel werk als u het op deze wijze doet.

A. Boender-v.d. Molen

AFDELINGSNIEUWS

Agenda - Afdeling Zwolle.

- donderdag 26 okt.: Lezing door de heer C. v.d. Wouw uit Grubbenvorst met als onderwerp: Evolutie in het plantenrijk, toegespitst op de succulente planten.
- donderdag 23 nov.: Lezing door de heer R. Slikkerveer te H.I. Ambacht met als onderwerp: Neochilenia's.
- donderdag 21 dec.: Lezing door de heer J. v.d. Veer te Bakkeveen over zijn reis door Zuid-West-Afrika.

Let op: Dit is niet de 4e maar de 3e donderdag van de maand!

- donderdag 25 jan.'79: Jaarvergadering
Tevens beoordeling van de resultaten van de zaaiwedstrijd.

Verder zullen er bijéénkomsten gehouden worden op 22 febr., 22 mrt., 26 apr. en 17 mei 1979.

Alle bijeenkomsten zullen gehouden worden in "Ons Huis", Thorbeckegracht 11 te Zwolle en beginnen om 20.00 uur.

Secr. Afd. Zwolle
J. Bijsterbosch-Buitenkamp
Langeslag 32
8181 GP Heerde

ONTWERP NIEUW VERENIGINGSEMBLEEM EN INSIGNE.

In het kader van het 60-jarig bestaan van "Succulenta" in 1979, gaan de gedachten uit, naar een nieuw verenigingsvignet i.p.v. het oude Opuntia blaadje. De bedoeling is dat dit op ons maandblad en briefpapier komt, terwijl er ook een insigne van gemaakt moet kunnen worden.

Ons leek het wel een leuk idee om het ontwerp hiervan over te laten aan onze leden, en doen daartoe een beroep op uw medewerking. Het ontwerp moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

Er moet een insigne van gemaakt kunnen worden van 15 mm rond, ovaal of iets dergelijks. De naam Succulenta moet voorkomen.

Wij denken zelf aan een uitvoering in nieuw zilver met emaille. Het ontwerp moet vergroot, met zwarte inkt op wit papier gemaakt worden. De ontwerpen moeten uiterlijk 1 december binnen zijn bij de heer J. Orlemans, Heemskerkerweg 288, 1945 TL Beverwijk. Wij rekenen op uw creatieve medewerking.

J. Orlemans

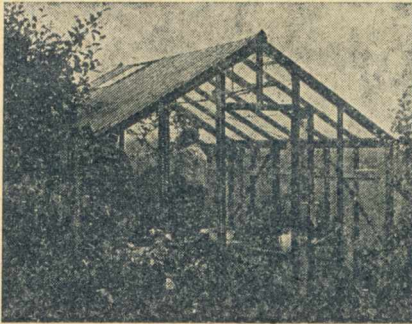
FLORA-BUCHHANDEL

M. Steinhart - D-7820 Titisee-Neustadt 1 - Postfach 1110 - Tel. 07651/5010

Direkt Leverbaar: Backeberg "Das Kakteen-Lexikon", 4de druk   DM 58.--
                              Rauh "Großartige Welt der Sukkulanten"   DM 108.--
                              (nog slechts weinig resterende exemplaren voorhanden)

Zojuist verschenen en direkt leverbaar:

Dieter Herbel „Alles über Kakteen und andere Sukkulanten“   DM 36.--

VEMAKAS

De NAAM die garant staat voor een **kwaliteitskas!**

Wij leveren U: uit eigen fabriek standaard- en afwijkende maten kasjes.

Wij importeren:

Aluminium kasjes,

WHITE-HOUSE Hexa-Light kasjes,

HUMEX automatische broeikasinstallatie en bodemverwarmde zaaibakken e.d.,

TROPEX schermmatten.

Vraag ook eens onze prijslijst aan voor materialen voor de „DOE HET ZELVERS”.

Op onze show-tuin staan 7 modellen kasjes welke in bedrijf zijn, opgesteld.

Wij zijn alle dagen geopend.

Ook zaterdags van 9 - 17 uur en donderdags tot 21 uur.

Voor schriftelijke of telefonische informatie:

VEMAKAS

Pletering 1-3, Postbus 6

OOSTWOUD (N-H) tel. 02291 - 1325.

Agenda Afdeling - IJsselstreek.

- Vrijdag 27 okt.: In het D.W.K. gebouw te Zutphen. Lezing door Leo v.d. Hoeven.
Vrijdag 24 nov.: In de Klokkenkamp te Goor. Plant van de maand Pachipodium, verslag van de reis door Equador door de heer Braamhaar.
vrijdag 15 dec.: In het D.W.K. gebouw te Zutphen, algemene vergadering.

Succulentenbeurs van het Oosten 1978.

Dit jaar heeft de afdeling IJsselstreek op de laatste zaterdag van augustus de traditionele Succulentenbeurs van het Oosten georganiseerd, te Zutphen.

De beurs heeft dit jaar niet plaats gevonden zoals voorgaande jaren in het D.W.K. gebouw, maar door behoefte aan meer ruimte en accommodatie vooral voor de mensen die van ver komen is gekozen voor de Hanzehof.

Dat de ruimte in de Hanzehof niet overdreven was, werd al zeer snel na de opening van de beurs, precies om 13.00 uur, duidelijk. Alle tafels werden bezet met planten door de ongeveer 400 deelnemers, totaal waren er 1200 bezoekers.

Deze grote aantallen die alle verwachtingen te boven zijn gegaan, zijn mede te danken aan de publicaties bij het afdelingsnieuws van Succulenta.

Er is geen entree gevraagd, maar om de kosten te drukken van zaalhuur, het geven van voorlichting over onze hobby en over onze afdeling, is er een doorlopende verloting geweest, van planten. Een deel van deze planten zijn aangekocht door de afdeling, maar het grootste deel werd spontaan ter beschikking gesteld door de deelnemers.

Op de beurs werd niet alleen geruild, gekocht en verkocht, maar vooral werden de banden met de cactus-vrienden van ver stevig aangehaald, misschien kan men zeggen dat er niet zoveel planten zijn geruild, maar ervaringen des te meer uitgewisseld.

Het planten aanbod was groot, zowel om te ruilen als om te verkopen, de prijzen waren redelijk te noemen.

Gaarne willen wij iedereen die onze beurs heeft bezocht, al of niet met planten, bedanken voor de belangstelling, en wij hopen U volgend jaar op de laatste zaterdag van augustus terug te zien op de Succulentenbeurs van het Oosten 1979.

Dus tot ziens op zaterdag 25 augustus 1979 in Hanzehof te Zutphen.

Namens de Beurscommissie en het bestuur van de afdeling IJsselstreek,
M.P.M. v.d. Berg, De Braamkam 78, 7206 HD Zutphen.

Planten en Cactussenhandel

A. VAN ACHTHOVEN & ZN.

Wij bezitten een zeer grote collectie cacteeën. Uniek in Amsterdam!
Regelmatig uitbreiding van ons assortiment.

Singel-Bloemmarkt t/o 528 (Geelvinksteeg), Amsterdam. Tel.: na 18.00 uur 020-101641.

KEES EN MARTINE BOS

cactussen en vetplanten

Omloop - hoek Boschmansweg
Schoorl (N.H.). Tel.: 02209-3109 b.g.g.
02208-5771.

CENTRUM
SCHOORL

BOSCHMANSWEG

DUIN-
WEG

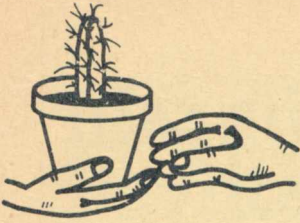
RICHTING
BERGEN

OMLOOP

VRAAG EN AANBOD

Advertentie's voor deze rubriek dienen vóór de 15e van de maand, voorafgaande aan de maand van verschijnen van het maandblad bij de heer Orlemans te zijn.

****

Te koop gevraagd zaaiak met bodemverwarming (electrisch) afmetingen tot 1m². J. Bolding, Kelbergen 393, 1104 LV Amsterdam. Tel.: 020-998706.

****

Gevraagd: Succulenta jaargang 948-1960-1961-1962 no: 1-3-8; 1963 no: 2-7-8-9. Dodoneus (Belg.) compleet. Aanbiedingen aan: A.W. Hofman, Joris v.d. Haagenlaan 37, 6814 LJ Arnhem.

****

Aangeboden de jaargangen van Succulenta 1963 t/m 1977 en het jaargang 1952, allen in band, in één koop. G. Schonewille, Populierendreef 960, 2272 HV Voorburg. Tel.: 070-866783.

****

Ter overname gevraagd: ASPS Bulletin 1967 (2nd volume) 1968 (3rd volume) en 1970 (5nd volume). Aanbiedingen: E. Verduin de Bruyn, Koningsweg 2, 7361 TB Beekbergen. Te.: 05766-1840.

****

TUINCENTRUM "ARIZONA"

Gespecialiseerd in cactussen en vetplanten
Grote collectie met veel aparte soorten.

Concurrerende prijzen.

Aalsmeerderweg 93, naast Peugeot-garage
Aalsmeer — Tel. 02977 - 26133

NIEUWE LEDEN.

W. Woittiez, Haven Westzijde 13, Breskens.
A.P.F. Goossens, Houtstraat 4, Eindhoven.
Piet Janssen, Offenkamermarkt 19, Reuver.
P.J. Molin, Schuttershof 13, Berg en Terblijt.
J. Slabbekoorn, Adr. Butijnweg 59, Rilland-Bath.
A.M.E. van Ling, Wadenoyenlaan 373, Tiel.
J. Langenberg, Schoterlandseweg 30, Mildam.
F.M. Hoornick, Appelstraat 207, Goes.
M. Edenburg, Boezemlaan 38A, Rotterdam.
Inge Slikker, J.A. Wentelstraat 37, Den Helder.
Ir. M.A. Arends, Praamstraat 75, Den Helder.
B. van Doijewaard-Nelissens, Pastoorstraat 8, Heugem-
Maastricht.
M. de Roos, Wikkebeek 1, Veldhoven.
Mevr. E. Janssen, Litsenbergweg 4, IJsselstein.
H. v.d. Bergh, Heerweg 20, Buggenum.
J. Joosten, Mgr. Theelenstraat 3, Beesel.
Gerrie Hagens, Arenborgweg 139, Venlo.
J.P.W. Ickenroth, Wildenkamp 14, Reuver.
W.B. Miller, Heinsbergerstrasse 10, 125.3144 Wildenrath
(BRD).
P. Herder, Weth. Veenkmpsplein 10, Delfzijl.
Marcel Winkels, Boschhoekweg 19, Diepenveen.
L. Olfers, Wilgendreef 219, Voorburg.
A.E. de Munck-Portier, W. de Zwijgerlaan 1, Wijhe.
J.A. Smit, Irenestraat 7, Nieuwegein.
Mevr. J. v. Doorn-Rouwen, Corn. Hendrixstraat 61,
Loenen.
J.L. Verhagen, Hoofdweg 82, Froombosch.
I.M. Bosman, V. Weerden Poelmanstraat 131, Heerlen.
J.M. Struik, Strijensedijk 8C, Mookhoek.
A.C. Langerak, Kon. Emmastraat 12, Willemstad.
J. Hehl, Lavendelstraat 16A, Rotterdam
B. Krijnen, Tweelingenlaan 29, Eindhoven.
G. Hutjes, Tjalk 123, Barendrecht.
C.P.A. Hemelrijk, Lichterstraat 21, Amsterdam.
S.I. Leenders, Nunhemseweg 5, Haelen.
W.M.A. Manders, Amer 116, Deurne.
J.A.N. Stolp, Van Galenstraat 10, Hoogeveen.
Adri de Blaaij, Dijkstraat Othene 16, Terneuzen.
Armand van den Bussche, Snoekstraat 71, 105.9000
Gent (Belg.).
Fam. Kreeft, Pluivierlaan 23, Bilthoven.
Mevr. Wijen, Rendielerlaan 7, Nederweert.
J.V.A. Kroon, Parkweg 368, Voorburg.
Hendrik-Jan Zwanenburg, Goudenregenlaan 13, Waalre.
Mevr. A. Louter-Servaas, Voorweg 108A, Schoorl.
Mevr. M. Hennephof-Renooy, Kastanjelaan 3, Nieuw
Loosdrecht.

Cactussen 2513 GT Den Haag

Aloes

Coniferen

Tillandsia's

Uitzonderlijke Boeken

Succulenten

Bromelia's

Over diverse onderwerpen

Exotica

Kamerplanten

Epifyten

NATUUR & BOEK

070 - 64.62.77

Eilandstraat 58

karlheinz uhlig - kakteen

053 KERNEN i.R. (Rommelshausen)
W.-Duitsland LILIENSTR. 5

Astrophytum capricorne v. major	8,- - 12,-
Cephalocereus senilis crist. Ø	7,- - 8,-
Escobaria roseana	6,- - 12,-
Frailea pulispina	4,- - 6,-
Gynocalycium ragonessii	5,- - 6,-
vatteri v. variispinum	8,- - 14,-
Homalocephala texensis	10,- - 40,-
Leuchtenbergia principis	8,- - 35,-
Mamillaria albicoma	5,- - 9,-
picta var.	5,- - 9,-
Neogomesia agavioides	8,- - 12,-
Pilosocereus tweedianus	30,- - 40,-
Thelocactus nidulans	15,- - 25,-
Jatropha podagrica	15,- - 80,-

Die Pflanzenliste 1978/79 ist erschienen!

CACTUSKWEKERIJ

"LAKERVELD"

Lakerveld 89 - Lexmond

DE KWEKERIJ VOOR DE LIEFHEBBER

Gezonde planten tegen redelijke prijzen
en regelmatig uitbreiding van ons assortiment.

GEOPEND: Zaterdags van 8 tot 17.00 uur
Ma. tot en met vrijd. alleen na
tel. afspraak.
tel. 03474-718 zondags
gesloten.

hier zijn **Daylite** **5** redenen om te kiezen

1 volop keuze

Uitgebreid assortiment kwaliteitskassen. Maar liefst 31 modellen.

2 kwaliteit

Extra lange levensduur door hoogwaardig aluminium. Uitgekiende pasprecisie van alle onderdelen voorkomt lekkage en kromtrekken.

3 service

Eigen technische dienst en expeditie zorgen voor kosteloze begeleiding en aflevering.

documentatie

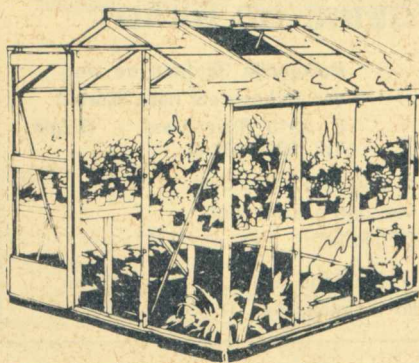
Vraag de uitgebreide informatieve documentatie aan bij Daylite, of kom kijken in het kas-sencentrum in Naarden.

4 accessoires

Een volledig assortiment van kweektafels, ventilatie- en bevoeiings-systemen, kasverwarming en schaduwmaten maken uw kweekplezier compleet. Ze passen ook op alle andere merken kassen.

5 prijzen

Vergelijk de voordelige prijzen en bedenk dat Daylite een complete kas aflevert. Inclusief alle kosten zoals transport, dakramen, glas, etc.

Daylite®
kassen

voordelig tuinplezier!

Daylite International Amsterdamsestraatweg 29^e
Naarden (Industriepark). Tel. 02159-41316

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 14
Postbus 12 - Tel. 03436-1267

Sortimentslijst wordt na storting van f 1,-
toegezonden. Girorekening 124223.

's Zondags gesloten

J. HOVENS

CACTUSKWEKERIJ

MARKT 10 - LOTTUM

(12 km ten noorden van Venlo)

verkoop: zaterdags van 9 tot 16 uur
op andere dagen alleen na tel. afspraak
Tel. 04763-1693

Vernet
Cactuskweker

Poolseweg 1 — Putten
aan de weg Putten - Voorthuizen.

Tel.: 03419-612.

Kalender „Kakteen

und andere Sukkulenten **1979**
DM 8,70 - DM 1,65 porte en verpakking

DRUCKEREI STEINHART

Postfach 1105, Tel. 07651/5010, D-7820 Titisee-Neustadt

**CACTUSKWEKERIJ
GEBR. DE HERDT**

**Bolksedijk 3E (aan de weg
van Rijkevorsel naar Wortel)
B - 2310 Rijkevorsel - België
Tel. 031-146942**

Regelmatig uitbreiding
van ons assortiment

GEOPEND:

's zaterdags van 9.00 tot 19.00 uur
en dinsdags van 13.00 tot 19.00 uur.

PLANTENHANDEL A. H. Abels.

Grootste gesorteerde zaak in Noord
Holland in cactussen en succulenten.
In- en verkoop.

Singel-Bloemmarkt t/o 494-496.
Amsterdam. Tel.: 020 - 227441.

Succulententuin **H. VAN DONKELAAR**

Laantje 1a - Werkendam. Tel. 01835 - 1430.

De sortiments- en zaadlijst nr. 15 met de aanvullingen blijft ook in 1978 gehand-
haafd en wordt u toegezonden na storting van f 3,50 op girorekening 1509830.
Alleen de zaadprijzen zijn veranderd. Deze lijsten bevatten zeer vele soorten,
zowel cactussen als andere succulenten.

Regelmatig nieuwe en zeldzame planten. 's Zaterdags na 3 uur en 's zondags
gesloten.

maar wel **GOED**

Teksten en foto's: Th. Neutelings.

Gymnocalycium eurypleurum Ritt.

Deze soort, aanvankelijk bekend onder het nummer FR 1178, kan met recht als een interessant buitenbeentje bestempeld worden.

Dit uit Cerro León, Paraguay, afkomstige exemplaar heeft zeer vlakke, brede ribben, waarop men de normaal voorkomende Gymnoknobbels zal missen. Uit elk areool spruiten ca. 6 gelige, harde, naaldvormige, tot 30 mm lange doorns, die het aparte karakter van deze Gymno extra onderstrepen. De soortnaam eurypleurum betekent breedribbig.

Ook de bloembouw is sterk afwijkend van het gemiddelde Gymnotype. Zo breed als deze kan worden — tot 50 mm in ϕ — zo laag blijft de bloem — tot ca. 25 mm —, omdat het geen langgerekt vruchtbeginself kent. Een fenomeen dat bij de meeste Gymnobloementypen voorkomt. De bloemkleur is prachtig en in zijn tintschakering ook iets apart: lichtroze tot lichtviolet en aan de buitenzijde van de buitenste bloembladen donkerrood of roodbruin.

Z.O.Z.

G. eurypleurum: ontluikende bloemknop

Zodra de bloemknop zich boven de bedoorning heeft uitgewerkt, opent de bloem zich in volle glorie. De bloem blijft, zelfs bij een periode van zeer warm weer, meer dagen achtereen bloeien.

Naar mijn ondervinding geeft deze plant de liefhebber geen bijzondere cultuurproblemen.

Curaçao, een koninkrijksdeel met cactussen (I)

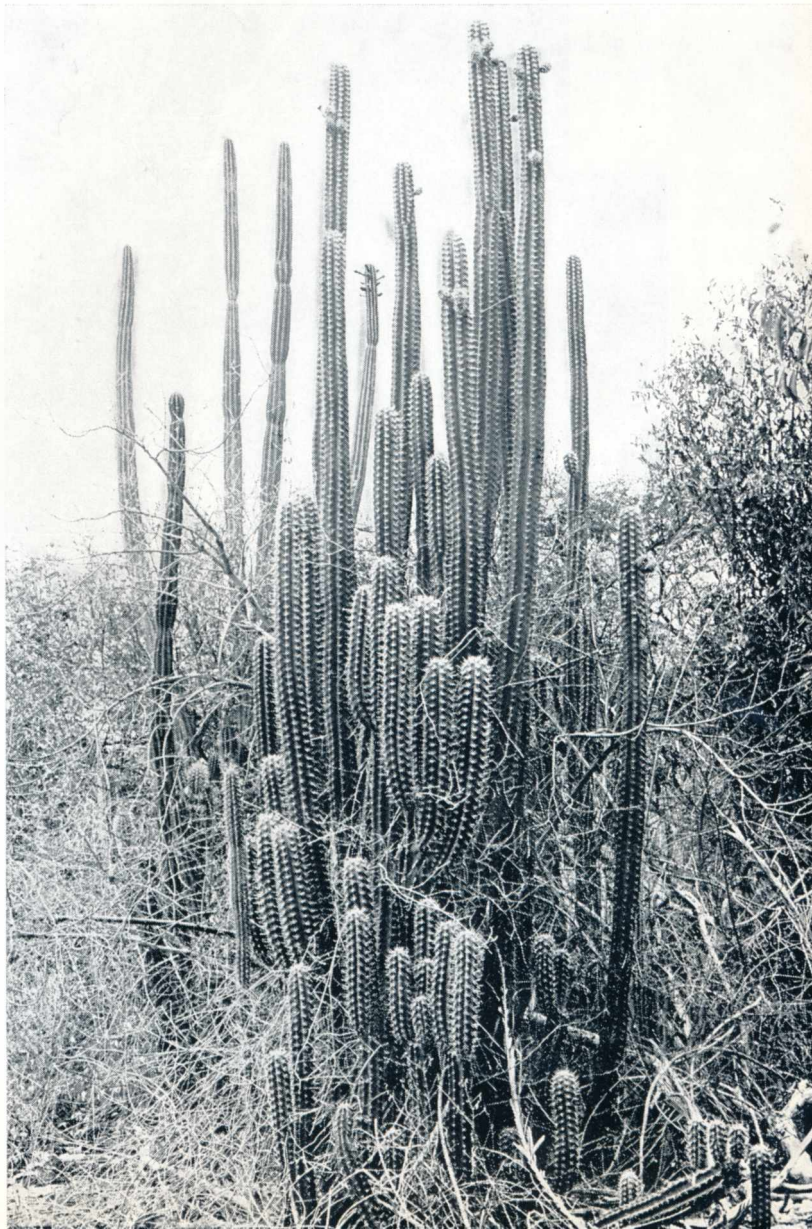
C. A. L. BERCHT

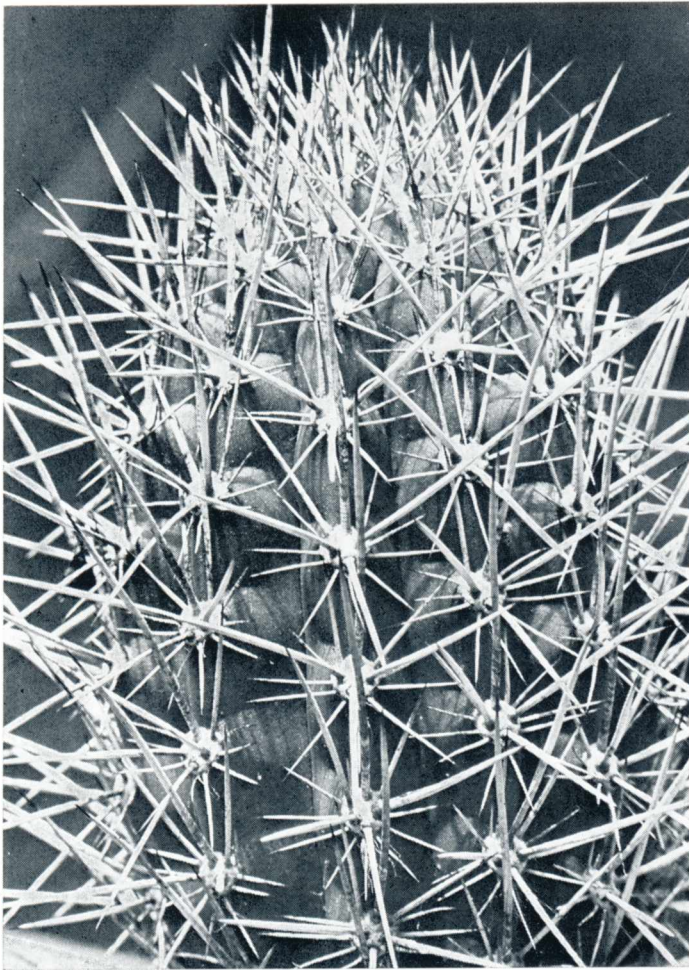
Een deel van de reizigers die vanuit Nederland naar het eiland Curaçao gaan, doen dat met een tweeledig doel. Het bezoek aan meestal voor drie tot vijf jaar op het verre rijkdeel verblijvende familieleden wordt gecombineerd met een vakantie waarbij zon gewaarborgd is. Slechts een enkeling ¹⁾, waartoe ik mij nu ook kan rekenen, zal meer dan gewone interesse hebben in de succulente voortbrengselen van het eiland.

Zoals ik gewend ben, had ik mij terdege voorbereid op wat er aan cactussen te verwachten was. In de Flora voor de Nederlandsch West-Indische eilanden uit 1913²⁾ staat de botanische inventaris en inzichten van die tijd beschre-

Langs de
Mahaaiweg.

Op de
voorgond
Ritterocereus
griseus,
daarachter
Subpilocereus
repandus

Jonge scheut van *Subpilocereus repandus*

ven. Ook Britton en Rose³⁾ werd uitgeplozen evenals het artikel van Wagenaar Hummelinck uit 1938¹⁾). Het voordeel van cactussen is dat ze botanisch in een aparte familie zijn ingedeeld, dit in tegenstelling met de over vele families verspreide andere vetplanten.

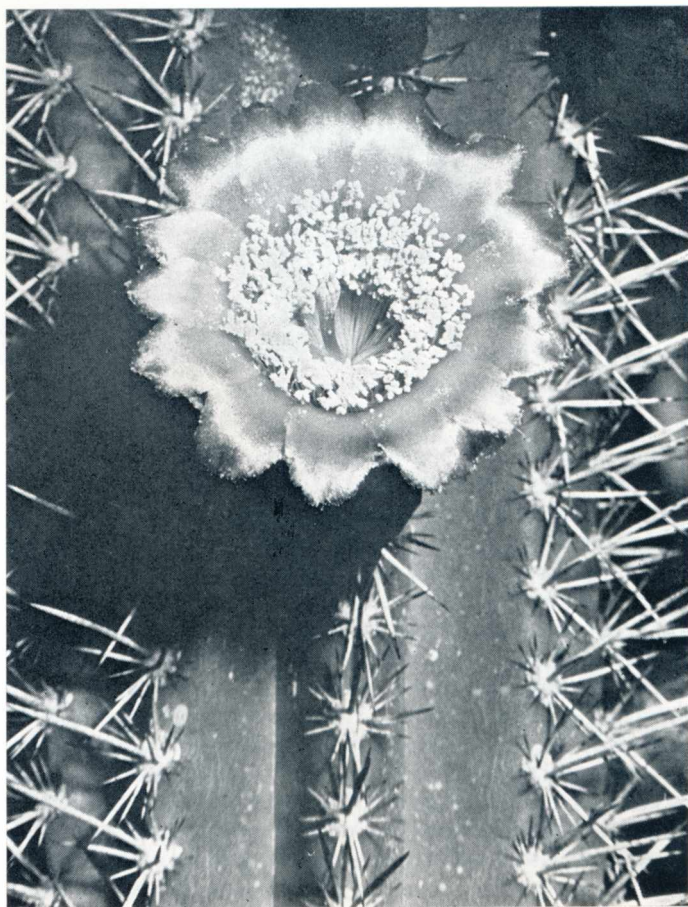
Op 5 juni 1978 vertrokken mijn vrouw en ik van Schiphol voor een verblijf van drie weken. Na tien uur non-stop vliegen landden we op het Dr. Albert Plesman-vliegveld van Curaçao. De eerste aanblik van het eiland vanuit het vliegtuig was die van een troosteloos dor gebied, de zogeheten vlakte van Hato, waarop het vliegveld is aangelegd. Rijdend naar het huis van mijn zwager werd deze dorheid verder onderstreept. Buiten het toch al droge klimaat van Curaçao was de zo noodzakelijke regentijd de laatste twee jaar uitgebleven.

In tegenstelling met de dorheid van het landschap was de frisheid van de tuinen rond de huizen van de inwoners met een redelijk inkomen. Deze tuinen, voornamelijk beplant met palmen en andere bomen, flonkerden met de mooiste kleuren. Overheersend was het oranje-rood van de flamboyant-boom met zijn

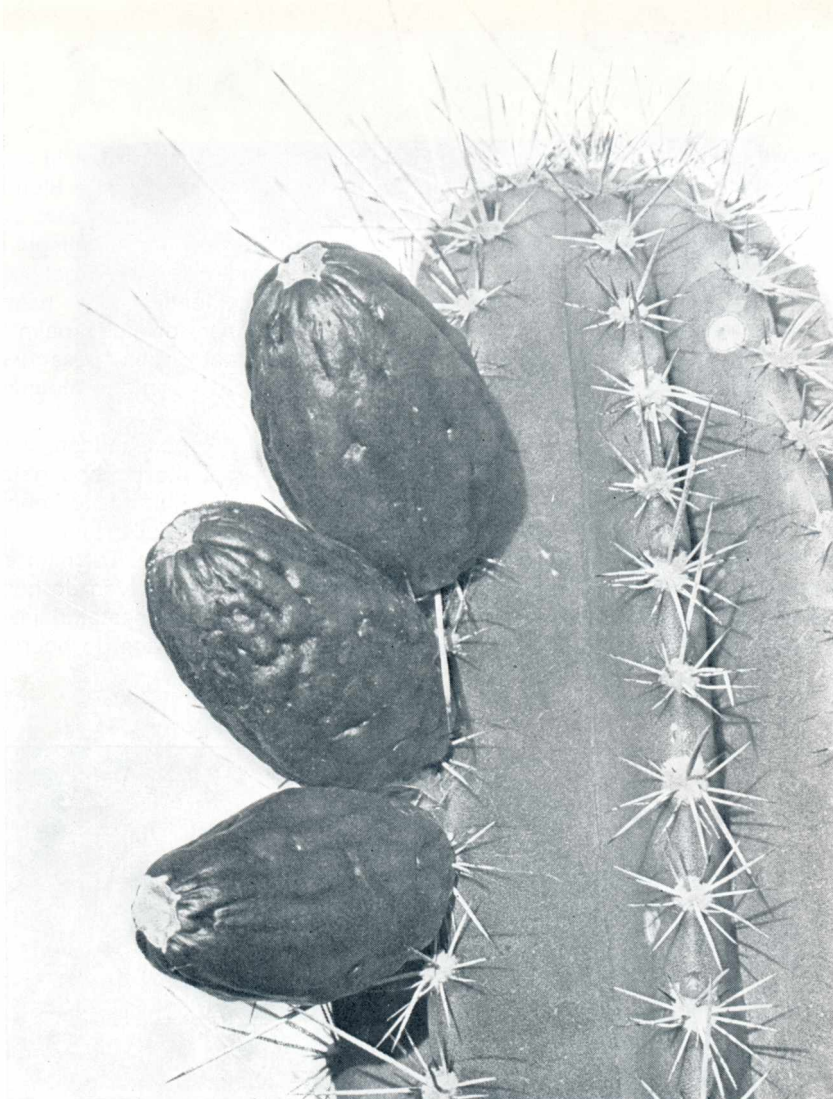

bijna zwaardvormige vruchten, de "gouden regen" met zijn bloemen in grote gele trossen en vruchten als trommelstokken, bougainvillea's in alle kleuren, chinese rozen, oleanders en nog vele andere bomen en struiken met zeer kleurrijke bloemen. Bomen met minder opvallende kleuren waren de mispel, de tamarinde en de "barba di jonkuman" zo genoemd omdat de bloem gelijkenis vertoont met een pas beginnende baardgroei. Verscheidene soorten palmen zijn aangeplant zoals de palmiet (inheems), de dadelpalm, de kokospalm, de koningspalm en waaierpalmen. Bij hoge uitzondering staat er een zuilcactus in een tuin. Verschillende mensen bezitten wel een melocactus in een bloempot, de enige cactus met nog iets aanzien.

Op de morgen na de aankomst werden eerst enkele inkopen gedaan, waaronder een Zakflora⁵), een aankoop waarvan ik zeer veel plezier heb gehad. 's Middags begon ik met de omgeving van mijn zwagers huis te verkennen, welke gelegen was in de onmiddellijke nabijheid van het Zuikertuintje, een zeer bekend tot supermarkt omgebouwd en uitgebreid landhuis. Tot mijn verbazing trof ik binnen een afstand van hooguit één kilometer vijf van de negen inheemse cactussoorten aan. Op Rooi Catootje, wat helaas bestemd is om een bungalowpark met enkele flatgebouwen te worden, stonden de heersers

De 's nachts geopende bloem van *Subpilocereus repandus*.

De roodvioletten vruchten van *Subpilocereus repandus*

Foto's v.d. schrijver

onder de Curaçaose cactussen, de **Subpilocereus repandus**). Een niet minder imposante verschijning is **Ritterocereus griseus**. In deze omgeving trof ik ook twee *Opuntia* species aan, nl. **Opuntia wentiana** en **Opuntia curassavica**. Bijna verdund zou ik hier de aanwezigheid van **Melocactussen** willen noemen. Zoals net al opgemerkt is, is de meest opvallende verschijning onder de Curaçaose cactussen de **Subpilocereus repandus**. De eilandbewoners noemen deze plant **Kadoesji**. Hij groeit uit tot een veelvertakte boomachtige plant met een hoogte tot ongeveer 10 m. De kleur van de meestal 9-ribbige zuilen is dof grijsgroen en vertoont regelmatig insnoeringen. De ribloze en nagenoeg dorenløze onderstam is verhout en bezit een diameter van enkele decimeters. De ronde, 5 mm grote, grijsviltige areolen staan ongeveer 15 mm van elkaar en zijn bezet met maximaal 20 bruinzwart gepunte dorens. Zoals uit de literatuur al naar voren kwam is de bedoorning zeer variabel. Jonge areolen dragen vaak enkele dunne haren. De middendorens, 1 tot 7 maar meestal 4, zijn niet

altijd evengoed te onderscheiden van de randdorens. De langste middendoren is naar boven gericht en kan tot 7 cm lang worden. De groene knoppen ontstaan voornamelijk aan de bovenste delen van de plant.

Opvallend bij deze nachtbloeiers is dat tijdens het opengaan, hetgeen begint voordat het donker wordt, de stamper iets buiten de bloemknop uitsteekt. De bloem is 6 tot 11 cm lang en 2 tot 3 cm breed, kleur groenachtig wit met soms een roze tint. Het aantal meeldraden is enorm (lit. 500-600). De stigma is 8-lobbig, licht geelachtig van kleur. Ze bloeit slechts één nacht en gaat in de loop van de volgende ochtend dicht. De grote ovale vrucht, 5 cm lang en 3,5 cm dik, is onbedoornd en roodviolet van kleur. Het vruchtvlees is wit. De 400-500 zaden zijn dofzwart, 2 mm groot.

De Kadoesji komt over het gehele eiland in groten getale voor en beheerst vaak het landschap. De groene delen van de plant worden door de inheemse bevolking gegeten en ook bereid tot kadoesji-soep. Alhoewel de vrucht eetbaar is, wordt deze weinig gebruikt.

Behalve de Kadoesji met de roodviolette vruchten komt er ook één voor met iets grotere groene vruchten, voornamelijk op het noordelijk deel van het eiland. Ook de dorens zijn langer. Backeberg heeft hierin een aparte variëteit gezien en hem genoemd **Subpilocereus repandus var. weberi**. Of dit een echte variëteit is, wordt hier in het midden gelaten.

Literatuur :

- 1) Zo'n enkeling was ook A. C. Wiesemann, Zie *Succulenta augustus* 1977
- 2) Dr. I. Boldingh, *Flora voor de Nederlandsch West-Indische eilanden*, 1913 p. 295-301
- 3) N. L. Britton and J. N. Rose, *The Cactaceae*, 1963 (reprint of the 2nd edition, 1937)
- 4) P. Wagenaar Hummelinck, *Notes on the cactaceae of Curaçao, Aruba, Bonaire and North Venezuela*, *Rec. Trav. Bot. Neerl.* 1938, **54**, 29
- 5) Fr. M. Arnoldo, *Zakflora* — wat in het wild groeit en bloeit op Curaçao, Aruba en Bonaire, 1964
- 6) Voor de naamgeving is gevolgd: C. Backeberg, *Das Kakteenlexikon*, 1976

Renesselaan 37, De Meern.

De cactus- en succulentencollectie van de Hortus Botanicus der Vrije Universiteit te Amsterdam

D. SMIT

Ofschoon er in kringen van cactus- en succulentenliefhebbers weinig weet van is, beschikt de Hortus Botanicus van de Vrije Universiteit over een zeer uitgebreide collectie cactussen en vetplanten. Het totaal aantal in de collectie opgenomen genera met de daarbij behorende soorten is moeilijk aan te geven. Alleen al van de familie der Aizoaceae zijn 73 geslachten in cultuur, terwijl de Crassulaceae met 35 en b.v. die van de Cactaceae met 137 geslachten worden vertegenwoordigd, met in totaal vele honderden verschillende soorten.

Deze grote collectie, die in de eerste plaats ten dienste staat van de subfaculteit der Biologie van de Vrije Universiteit en gebruikt wordt voor onderwijs en onderzoek, valt in 4 grote groepen uiteen.

Ten eerste is er een omvangrijke collectie planten die het gehele jaar door in de kas wordt gekweekt. In hoofdzaak zijn dit succulenten, afkomstig uit Madagascarië, terwijl de kleinblijvende zeldzamere Aloë-soorten uit Zuid-Afrika hier ook een onderkomen vinden, evenals andere kleinblijvende en over 't algemeen wat moeilijk te kweken succulenten als b.v. Euphorbia's en succulente Asclepiadaceae.

Een gedeelte van de succulentencollectie, welke 's zomers buiten staat.

Groep Aeoniums

Foto's v.d. schrijver

Eveneens in kassen gekweekt, maar wat warmer en vochtiger, bestaat de 2e groep uit epifitische cactussen als *Rhipsalis*, *Weberocereus*, *Selenicereus*, *Epiphyllum*, *Wittia*, *Hylocereus*, *Discocactus*, *Wilmattea* enz.

De derde en grootste groep wordt gevormd door die cactussen en succulenten, welke 's zomers, van half mei tot half oktober buiten worden gekweekt en 's winters in platte broeibakken bij 5° C worden overwinterd. Voor deze bewerkelijke kweekmethode is daarom gekozen, om een zo mooi mogelijk gewas te kunnen tonen. Immers wanneer succulenten 't gehele jaar door in de kas worden gekweekt, gaat er, vooral wanneer dat niet met kennis van zaken gebeurt, veel van de karakteristieke vorm en vooral ook kleur verloren. Staan de planten daarentegen blootgesteld aan de natuurlijke weersinvloeden, dan zullen zij zich vooral door inwerking van de zon tot mooi gedrongen planten vormen met prachtig gekleurde bladeren.

In 't voorjaar wordt jaarlijks practisch de gehele collectie verpot in een voedselarm mengsel samengesteld uit $\frac{2}{3}$ deel bladgrond en $\frac{1}{3}$ deel klei. In 't najaar zijn ze vaak zo groot dat ze met moeite weer in de platte bakken een onderkomen kunnen vinden om hierin weer te overwinteren tot het volgend seizoen.

Tenslotte is de vierde groep samengesteld uit winterharde cactussen en succulenten, waarbij vertegenwoordigers van het geslacht *Opuntia*, *Sempervivum* en *Sedum* de boventoon voeren. De *Sempervivums* zijn op alfabetische volgorde gerangschikt. Ten eerste zijn er de echte wilde soorten en vervolgens de vele honderden hybriden die een plaats vinden in speciaal voor deze groepen ingerichte bielzenbakken van vrij grote afmeting.

Buiten deze grote cactussen en vetplanten verzamelingen beschikt de Hortus Botanicus van de Vrije Universiteit verder nog over andere plantencollecties, die zeker de moeite waard zijn.

Een ieder die zich geroepen voelt deze nu of in de toekomst te bezoeken is van harte welkom op werkdagen van 's morgens 08.00 uur tot 's middags 16.30 uur.

v.d. Boechorststraat 8, A'dam - Buitenveldert.

De kweek van Euphorbia's in Zuid-Afrika (II)

Piet van Bruggen en Peter van de Waal

Tot nu toe hebben we rotting bij *Euphorbia*'s geheel aan de aaltjes toegeschreven, maar wij zijn ervan overtuigd dat de twee boven genoemde elementen, zuurstof en water, hoe onontbeerlijk ook, hier een grote rol in spelen, mogelijk nog groter dan de aaltjes. Deze vergezochte mogelijkheid is misschien verantwoordelijk voor het anders zijn van *Euphorbia*'s. De natrium-theorie is van de schrijver zelf. Dit is grotendeels onbewezen. Maar wanneer zuurstof en water op natrium in vloeibare vorm*) bijna dezelfde uitwerking hebben als op soda, geloven we dat er goede gronden aanwezig zijn om dit wetenschappelijk te onderzoeken. We zijn er in ieder geval volstrekt zeker van dat er meer oorzaken dan alleen aaltjes zijn die bij *Euphorbia*'s rotting veroorzaken. Deze

*) Noot van de Redactie: Het metaal natrium kan alleen maar bewaard worden indien gedompeld in petroleum. Dit zilverwitte metaal smelt bij 97,5° C, dus die aangehaalde vloeibaarheid is onbegrijpelijk. Nergens komt dit metaal in de natuur overigens in vrije toestand voor, dan alleen maar in scheikundige verbindingen, zoals natriumchloride bijv., het bekende keukenzout.

conclusie is getrokken uit de resultaten van een eenvoudige proef: in een gezonde, onbeschadigde plant (**E. fusca**) werd doelbewust een inkeping gemaakt: deze wond werd met regenwater uit een opgaartank schoongewassen, bleef daarna een week liggen en werd vervolgens opgepot in gesteriliseerde grond waar geen enkel aaltje in zat. Tòch is de plant verrot zonder overmatige toediening van vocht.

Het belang van voorzichtig uitgraven van Euphorbia's kan niet genoeg benadrukt worden. Een plant die onvoorzichtig uit de grond gehaald wordt verlies je op de duur toch. We duiden hierbij ook op de "plantenjagers" in Zuid-Afrika. Ze rukken de plant er zo woest uit dat na een tijdje sukkelen de planten toch het loodje zullen leggen, zodat de verzamelaar en de natuur armer aan planten worden!! Tegen de tijd dat we de Euphorbia oppotten is hij een zwakkeeling, nee het is veel erger: hij is een zieke! We hebben zijn wortel en zijn takken uit zijn omgeving gehaald om te proberen hem op een vreemde plaats te vestigen. We proberen hem zich aan een toestand te laten aanpassen waaraan hij niet gewend is. Hij is in een verzwakte toestand; zijn weerstand is nl. zodanig verlaagd, dat hij de aanslag van nematoden (aaltjes) en andere gevaren eenvoudig niet kan weerstaan en dan stellen we hem bovendien nog bloot aan de onthouding van de voedingswaarden, waaraan hij gewend is, door hem een vreemd dieet op te dringen. (We komen hier later nog op terug).

Als we de gelegenheid krijgen om Euphorbia's uit het veld te halen begaan we gewoonlijk allemaal een grote fout. We krijgen maar zelden zo'n kans en benutten hem niet goed omdat we altijd de beste willen hebben, we zijn ongeduldig, zelfzuchtig en verwaand; we moeten eenvoudig altijd de grootste planten eruit halen om ermee te kunnen pronken doch gewoonlijk is de trots van korte duur. Probeer volgende keer liever Groentjes (schuilnaam van de schrijver) benadering: laat de grote staan en zoek de kleintjes, niet de allerkleinste want ze moeten het melktandstadium voorbij zijn. De reden hiervan ligt voor de hand: voor broertje of zusje hoef je maar 'n 15 cm in de soms dorre aarde te graven en misschien een kilogram grond te verzetten om ze heelhuids eruit te krijgen; voor papa en mama kan een kruiwagenvracht uit een gat van 60 cm nodig zijn en je weet zelf wat er gebeurt: je bent moe voordat je zover bent en tijd en geduld raken op en je trekt hem eruit om hem mee naar huis te nemen. Gewoonlijk zijn de grote planten niet zo krachtig als de jonge planten en dus zijn de overlevingskansen veel kleiner. De beste tijd om Euphorbia's eruit te halen is na een flinke regenbui als de aarde goed zacht is. Jammer genoeg gaan de goede regens en de gelegenheid niet altijd samen en moeten we de omstandigheden aanpassen om aan gezonde en onbeschadigde planten te komen. Het belangrijkste is om te onthouden dat de gelegenheid om schaarse en zeldzame Euphorbia's eruit te halen zich niet alle dagen voordoet maar als de kans er is moet de plant er absoluut heel uitgehaald worden, anders mislukt het toch nog op het laatst.

Nog een wenk: 'n rustende Euphorbia behoort met rust gelaten te worden. Je weet niet wanneer je hem uit z'n slaap moet halen. Je tornt aan z'n levenscyclus en de kans is groot dat hij dit niet neemt. We hebben ontdekt dat een groeiende plant, vol bloemen, beter te hanteren is. In dit stadium zijn de Euphorbia's gewoonlijk vol levenskracht en op hun sterkst. We komen hier echter weer in botsing met de gelegenheid. Als we hem dan in zijn rustende toestand moeten uitgraven, dienen we te proberen hem niet wakker te maken. We planten hem maar (na behandeling) in 'n iets klamme grond en wachten tot hij zelf op zal staan.

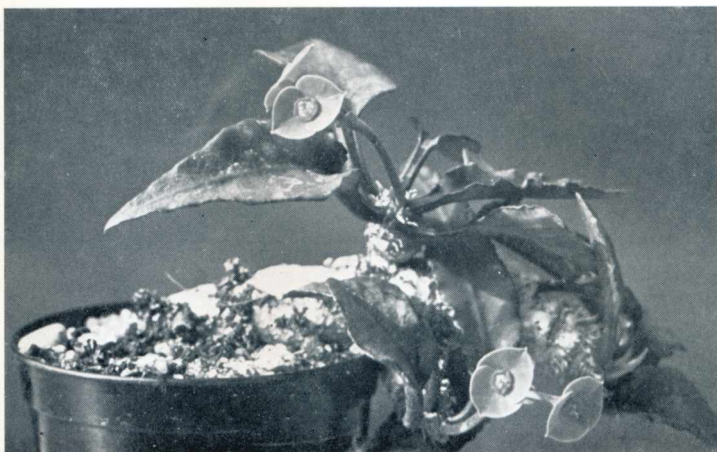
Behandeling

Voor een Euphorbia, vooral een geofyt (dit zijn planten die overwinteren in de ondergrondse delen, wortelstokken e.d.) geplant wordt, moet hij eerst op een of andere manier tegen besmetting behandeld worden en deze behandeling begint vanaf het ogenblik dat de plant uit de grond gehaald wordt. Als de plant met de nodige zorg uitgegraven en op dat ogenblik niet beschadigd is, kan de behandeling mogelijk achterwege blijven maar toch is het aan te raden een beetje dokter te spelen om er zeker van te zijn dat de beschadigingen die je ontgaan later de plant niet aantasten. Als een onbehandelde plant in je bezit komt, moet hij "medisch gekeurd" worden en een degelijke behandeling ondergaan.

De Euphorbia's bloeden overvloedig na de geringste bezing en de makkelijkste manier om dit te stelpen is om de wond op de grond te drukken. Maar we beseffen niet hoe verkeerd en onhygiënisch dit voor Euphorbia's kan zijn. In plaats van hem te ontsmetten, besmetten we hem misschien met nematoden. Onthoudt dit goed: één nematode-vrouwetje is genoeg om binnen een dag of twee een hevige verwoesting op gang te brengen. Zand dat dagen achtereen door de zon gebakken is, is gewoonlijk aaltjesvrij en kan met goed resultaat gebruikt worden, maar dan moeten we redelijk zeker van onze zaak zijn.

Vele verzamelaars hebben altijd water bij de hand. Het water kunnen we echter beter zelf gebruiken om onze dorst te lessen, omdat water toedienen het meest verkeerde is dat je kunt doen. Neem zelf de proef op de som: snij een tak af (een grote want die geeft een duidelijk beeld). Was het melksap goed af en onderzoek de wond. Wat zie je? Alles behalve melksap. Wat is er gebeurd? Als je grond, stof of poeder gebruikt, sijpelt de melk door zodat een tweede of derde toediening soms nodig is voor een algehele stolling. Met andere woorden: de melk is er nog. Maar met water is er geen teken van melksap meer. Hoe komt dat? Pulk nu maar willekeurig in de wond met een stokje of een mespunt, maar de Euphorbia z'n levensbloed is eenvoudig verdwenen. Hier is Groentje zijn theorie begonnen. Het stolsel, mineraal zout en calcium*) wordt blijkbaar door water opgelost, geholpen door de scheikundige reactie van natrium. Dit is het enige onwetenschappelijke punt en hier begint de twijfel.

*) Noot van de Redactie: Ook calcium is een metaal dat in de natuur alleen in chemische verbindingen, dus nooit als vrij element voorkomt.

Euphorbia francoisii

Foto: P. v.d. Waal

'n Paar proefkonijnen worden aangeschaft. (dichtbij Krugersdorp heeft tot voor kort een groot veld met *E. clavarioides* gestaan. Toen we er heen gingen om een paar exemplaren te halen, waren er een reeks fabrieken op het veld gezet en we moesten tussen de gebouwen zoeken om een stukje te krijgen). Misschien heb je al eens geprobeerd om zo'n plant aan het groeien te krijgen. Deze *E. clavarioides truncata* is een lastige plant en daarom goed voor een proef. De plant is er opzettelijk ruw uitgehaald, eigenlijk moedwillig beschadigd. Zij (vier planten) zijn ter plaatse behandeld, twee met Captan (het middel is hier niet meer verkrijgbaar) en twee, schrik niet, met staaldruppels!! Waarom dat? Als staaldruppels bloedverlies bij de mensen tegenwerken en ons bloed kan reinigen en verrijken, heeft dit mogelijk een soortgelijke uitwerking op Groentjes planten die beschadigd zijn. Althans zo redeneert een boer als hij problemen heeft. Hoe het ook zij: alle vier planten zijn dezelfde dag in iets vochtige grond opgepot en buiten gezet. Het begon toevallig een maand later te regenen en het heeft de hele, daarop volgende zomer flink geregend. Na twee jaar stonden de planten die behandeld waren met staaldruppels er nog fris en gezond bij. De wonderen zijn de wereld nog niet uit!

Het is opvallend dat staaldruppels in tegenstelling tot water het melksap van de *Euphorbia*'s niet oplost of verdrijft. Trouwens, het heeft een tegenovergestelde uitwerking. Het schijnt aanvankelijk het bloeden te stimuleren, maar na herhaaldelijke toediening mengt het melksap zich met de staaldruppels waarna het stroperig en plakkerig wordt zodat de wond degelijk afgedekt wordt. Wat er precies plaatsvindt weten we niet. 'n Mens kan ongelukkig genoeg niet de bestanddelen van staaldruppels achterhalen. Alles wat zeker is, is dat het een alcoholbasis heeft en als dit de doorslaggevende factor is, kunnen we het zo goed een borrel minder drinken en een *Euphorbia*stam in de brandewijn dopen. Het "staal" in het woord zegt niet veel, het kan zijn dat het hoofdbestanddeel 'n esterzuur is dat het bloed van de mens staalt of versterkt. Jammer dat een paar flesjes staaldruppels nodig zijn om 'n groot stuk stam te behandelen en daarom is een zwam- of insectendodend antibioticum in poedervorm om economische redenen de aangewezen weg. We hebben ontdekt dat Fisons C 'n tamelijk goede vervanger is. (wordt vervolgd)

Rembrandtlaan 100, 7242 DE Lochem.

Henri Dunantweg 61, 7242 DE Lochem.

Ons bereikte het bericht van het overlijden van ir. A.F.H. Blaauw, oudvoorzitter van onze vereniging.

Tevens vernamen wij dat de bekende vetplanten-specialist H. Jacobsen eveneens is overleden. Wij hopen in het volgende nummer van *Succulenta* hierop terug te komen, Red.

INHOUD :

Succulenten uit Ethiopië - 5 - <i>Huernia boleana</i> - Fr. Noltee	210
Lezers schrijven - A.J.Th. Bosma	218
Ongeregeld: <i>Mammillaria hahniana</i> - Neutelings	220
<i>Gymnocalycium eurypleurum</i>	221
Curaçao een koninkrijksdeel met cactussen (I) - C.A.L. Berckt	223
De cactus- en succulentencollectie van de Hortus Botanicus van de V.U. te A'dam - D. Smit	227
De kweek van <i>Euphorbia</i> 's in Zuid-Afrika (II) - P. van Bruggen en P. van de Waal	229